

KOZOLCI SO BILI NEKDAJ POLNI ŽIVLJENJA

RAZPIS NATEČAJA ZA ILUSTRACIJO V DVEH KATEGORIJAH

Občina Šentrupert in OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert vas vabita k sodelovanju ob drugi izvedbi natečaja ilustracij, ki bo letos posvečen upodobitvam kozolcev in življenja s kozolci. Natečaj razpisujemo v dveh kategorijah, in sicer:

- 1. za dijakinje in dijake iz Slovenije**
- 2. za osnovnošolce 8. in 9. razredov osnovnih šol Dolenjske, Posavja in Bele krajine.**

VSEBINA NATEČAJA

Natečaj ilustracij je letos posvečen upodobitvam kozolcev. Ilustracije bodo tako na eni strani prinesle novo dokumentiranje in beleženje kozolcev na Slovenskem, ob dokumentiranju pa bodo razkrivale tudi ustvarjalni pogled mladih na ta pomembni del slovenske ljudske stavbne dediščine. To se nam zdi še posebej dragoceno, saj mladostnike spodbuja k spraševanju, kaj se bo s kozolci v prihodnje dogajalo in kako lahko sami aktivno sodelujejo pri tem.

POGOJI SODELOVANJA

- Vsak avtor izdelava tri likovne izdelke.
- Popolna prijava** vsebuje: tri likovne izdelke ter izpolnjeno prijavnico (Priloga št. 1).
- Rok za oddajo prijave na natečaj z ilustracijami je **20.5.2013**.
- V izbor bodo prišle le pravočasno oddane prijave. Za pravočasno oddano se šteje prijava, ki bo na dan roka za oddajo oddana s poštnim žigom in poslana priporočeno.
- V izbor bodo prišle ilustracije, ki bodo sledile tehničnim navodilom za ustvarjalce (ne bodo izdelane s svinčnikom ali suhimi barvicami in ne bodo računalniške ilustracije).
- Izbor v razstavo vključenih in nagrajenih likovnih izdelkov bo pripravila strokovna žirija.
- Nagrajene ilustracije se ne vračajo in ostanejo del zbirke ilustracij OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert.
- S podpisano prijavnico in z oddajo likovnih del se strinjate z vsemi pogoji razpisa (razstava, objava itd.) in dovolite reproducirati ilustracije v okviru Natečaja.

NAVODILA ZA USTVARJALCE

- Preberite in za upodobitev in ilustriranje uporabite priloženo besedilo (Priloga št. 4).
- Tehnike in uporabe materiala ne predpisujemo, le delno omejujemo, in sicer ne uporabljajte svinčnika, suhih barvic in računalniške ilustracije.
- Velikost ilustracij je kvadratni format (Priloga št. 3):
zunanj rob (risba z robom za porezavo) 29,7 cm x 29,7 cm;
notranji rob (ilustracija - likovni izdelek) 28 cm x 28 cm;
- Vsi likovni izdelki morajo biti na hrbtni strani opremljeni s prilogo št. 2, nalepljeno na hrbtno stran likovnega izdelka, ki vsebuje podatke: ime, priimek in naslov avtorice oz. avtorja, naslov ilustracije, tehnika in izjava avtorice oz. avtorja oz. zakonitega zastopnika, če je avtorica oz. avtor mladoleten.

DATUMI IZVEDBE NATEČAJA, IZBORA IN RAZSTAVE

28. 3. 2013 – objava razpisa
20. 5. 2013 – rok za oddajo prijave na natečaj
31. 5. 2013 – javna objava rezultatov, izbranih ilustracij in nagrajencev natečaja
07. 6. 2013 – odprtje razstave

NAGRADE

1. nagrada v kategoriji za dijakinje in dijake iz Slovenije

Za izviren likovni izraz in najbolj prepričljivo podobo izbrane zgodbe v kategoriji srednjih šol bodo prejemnici ali prejemniku nagrade kriti vsi stroški enotedenske udeležbe na mednarodni šoli ilustracije v mestu Sármede v Italiji, ki jo vodijo vrhunski ilustratorji in se je udeležujejo študentje likovnih smeri z vsega sveta (prevoz, bivanje s prehrano in strokovno vodeno izobraževanje).

1. nagrada v kategoriji za osnovnošolke in osnovnošolce 8. in 9. razredov

Za likovno in domišljjsko najbolj prepričljivo otroško ilustracijo v kategoriji višjih razredov OŠ bo nagrajenki ali nagrajencu omogočena udeležba na enodnevnem izletu in ogledu pravljíčnega in slikovitega centra ilustracije – mesta Sármede v Italiji.

O rezultatih natečaja bodo udeleženci in nagrajenca obveščeni do 31.5.2013. Razstava ilustracij po izboru žirije 2013 in podelitev nagrad bo 7. junija 2013 v prostorih OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert.

Rok za oddajo ilustracij in izpolnjene prijavnice je **20. maj 2013**. Prijavo na natečaj priporočeno pošljite na naslov: **OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert, Šentrupert 57, 8232 Šentrupert - s pripisom: NE ODPIRAJ! PRIJAVA NA NATEČAJ: KOZOLCI SO BILI NEKDAJ POLNI ŽIVLJENJA.**

Informacije: Danica Grandovec, višja svetovalka za družbene dejavnosti na Občini Šentrupert (07 / 34 34 607, dani.grandovec@sentrupert.si), <http://www.sentrupert.si>.

Soorganizatorja natečaja:

- Center za izobraževanje in kulturo Trebnje – Galerija likovnih samorastnikov Trebnje
- Zveza kulturnih društev Trebnje

Rupert Gole, u.d.i.a.
ŽUPAN

Številka: 094-0001/2013
Šentrupert, 28.3.2013

Priloge:

1. Prijavnica za natečaj
2. Nalepka za označevanje likovnih del
3. Skica
4. Besedilo Kozolci so bili nekdam polni življenja

**PRIJAVNICA ZA NATEČAJ ZA ILUSTRACIJO V DVEH
KATEGORIJAH:
*KOZOLCI SO BILI NEKDAJ POLNI ŽIVLJENJA***

Ime in priimek avtorja	
Starost avtorja	
Naslov avtorja (ulica in hišna št., poštna številka in kraj)	
Kontaktne podatke avtorja (telefonska številka in/ali e-poštni naslov)	
Datum prijave	
Kratek opis avtorja:	
Podpis avtorja:	

Če poteka prijava v sodelovanju s šolo in z mentorjem, izpolnite tudi spodnja polja.

Polni naziv šole	
Naslov šole (ulica in hišna št., poštna številka in kraj)	
Ime in priimek mentorja	
Telefonska št. mentorja	
Elektronski naslov mentorja	
Podpis mentorja:	

Prijavnico pošljite skupaj z opremljenimi ilustracijami do **20. maja 2013** na naslov:

Osnovna šola dr. Pavla Lunačka Šentrupert
Šentrupert 57, 8232 Šentrupert
s pripisom: NE ODPIRAJ! PRIJAVA NA NATEČAJ: KOZOLCI SO BILI NEKDAJ POLNI ŽIVLJENJA

Z oddano prijavnico in ilustracijami potrjujete, da se strinjate z vsemi pogoji natečaja (objava v namene promocije in izvedbe natečaja, eventualna objava reprodukcije v knjižni izdaji zgodbic, razstave ilustracij ...)

Za vse dodatne informacije smo dosegljivi na: Informacije: **Danica Grandovec**, višja svetovalka za družbene dejavnosti na Občini Šentrupert, tel: 07/34 34 607, e-mail: dani.grandovec@sentrupert.si, in na: <http://www.sentrupert.si>

Nalepka za označevanje likovnih del

Vsak likovni izdelek opremite z naslednjimi podatki (Izpolnjeno tabelo fotokopirajte in prilepite na hrbtno stran likovnega izdelka):

✂-----

Ime in priimek avtorja	
Naslov avtorja (ulica in hišna št., poštna številka in kraj)	
Naslov ilustracije	
Likovna tehnika	
Besedilo, ki je upodobljeno	
Izjava avtorja likovnega dela	
Avtor navedenega likovnega dela soglašam z vsemi pogoji natečaja in objavo likovnega dela za potrebe reproduciranja v knjižni izdaji, na razstavi in v promocijske namene javnega natečaja in razstave Kozolci so bili nekdam polni življenja.	
Podpis avtorja:	
Izjava avtorjevega zakonitega zastopnika	
Zakoniti zastopnik (oče, mati, skrbnik) avtorja navedenega likovnega dela	
_____ (vpišite ime in priimek) soglašam z vsemi pogoji natečaja in objavo likovnega dela za potrebe reproduciranja v knjižni izdaji, na razstavi in v promocijske namene javnega natečaja in razstave Kozolci so bili nekdam polni življenja.	
Podpis zakonitega zastopnika:	

KOZOLCI SO BILI NEKDAJ POLNI ŽIVLJENJA, KAJ PA DANES?

Zaradi sodobnih spravil sena (siliranje, baliranje) se danes opušča sušenje sena v kozolcih, a ti ostajajo del naše kulturne krajine. Čeprav so neke vrste nacionalni simbol, s katerim se radi pohvalimo, so - žal - pogosto slabo vzdrževani in v slabem stanju. Lahko bi rekli, da so danes »okostnjaki«, ki se neredko celo sesedajo sami vase, še ne tako dolgo nazaj pa so bili polni življenja.

Kozolci so nekdanj praviloma stali blizu polja, na polju ali ob domačiji. Uporabljali so jih skozi celo leto, najprej kot sušilno napravo za sušenje detelje, slame, in različnih vrst žit, kasneje pa kot prostor za skladiščenje pripomočkov za delo. Kozolec pa je bil ob teh osnovnih funkcijah pogosto tudi pomemben družabni in delovni prostor. Nudil je pokrito površino za delo, pod njim so tudi ličkali. Bil je tudi prostor druženja - pod njim so ponekod odprli »pušišank«, otroci so se tu igrali razne igre, se gugali in igrali skrivalnice. Popotnikom, romarjem in vandrovcem pa je prijazno ponujal (začasno) zavetišče.

V Sloveniji se je v različnih pokrajinah oblikovalo več tipov kozolcev: »enojni ali stegnjeni *ajnfkar* (iz nem. *einfach*, preprost), *samec*, *stog*, sestoji iz ene vrste stebrov, povezanih z latami, pokrit je z ozko streho./.../Dvojni kozolec, cviboh (iz nem. *zweifach*, dvojen), *kozuc*, *stog*, *toplar* (iz nem. *doppel-*, dvojen, dvo-), je iz dveh vzporedno postavljenih vrst stebrov z latami, pokrit je s štirikapno ali dvokapno streho. V toplarju pridelke sušijo, hkrati jih v nadstropnem delu in pod streho skladiščijo. Dvojni kozolci so na Koroškem, v Bohinju, na Tolminskem, Notranjskem, Dolenjskem, Štajerskem. Postavljali so jih iz lesa, stebre tudi iz kamna ali opeke, v zadnjih desetletjih tudi iz betona. Poleg obeh glavnih tipov kozolcev je več različic: *kozolec s plaščem* (del strehe je podaljšan), *kozolec na psa* (po vsej dolžini ima podaljšano streho) in *prislonjeni kozolec* (priključen h gospodarskemu poslopju, najpogosteje k skednju ali hlevu; največ jih je na Kočevskem, Notranjskem in Štajerskem, najmanj pogost je na Gorenjskem.)¹

Različni tipi kozolcev ter njihov razvoj na Slovenskem so predstavljeni tudi v muzeju kozolcev na prostem v Šentrupertu, ki je del Dežele kozolcev. V njem je predstavljenih 17 kozolcev in dve sušilni napravi, ki so bili prestavljeni iz prvotnih lokacij, navadno ob domačiji.

Posebnost v tej bogati in pisani zbirki je »Lukatov« kozolec, saj je z letnico 1795 najstarejši in edini, ki je krit s slamo. Gre za kozolec, ki ima dva para oken in rep v obliki enojnega stegnjenega kozolca s tremi okni. Nosilni stebri so hrastovi in stojijo na kamnitih podstavkih. Do 70-tih let je bil krit s slamo, takrat so ga delno obnoviti. Zanimivost kozolca je tudi v opletenem zatrepu na pročelju kozolca. Je spomenik lokalnega pomena in je bil prestavljen iz vasi Trstenik pri Mirni; v prostoru Mirnske doline je bilo nekdanj postavljenih več kot 620 kozolcev različnih mojstrov.

Danes kozolci izginjajo s svetlobno hitrostjo in »padajo«. Z muzejem jih želimo ohraniti in učiti širšo javnost o kozolcih, razvoju kozolcev na Slovenskem, o uporabi le-teh, o mojstrih, ki so jih izdelovali, o naročnikih ... Namen je tudi razširiti zavedanje, da so kozolci posebnost in da jim je potrebno dajati nove primerne vsebine, ki bodo pomagale pri razumevanju kozolca na Slovenskem.

Alenka Lamovšek, univ. dipl. etn. in kult. antro.

¹ Slovenski etnološki leksikon 2004. Ljubljana: Mladinska knjiga, str. 244